

Innkalling til møte i Styringsgruppen for lektorutdanningen

Møte 6 2021

Tidspunkt: 3. november 2021, kl. 12.00-14.00

Møtested: Museplass 1, møterom 1

Forslag til dagsorden:

I Godkjenning av innkalling og dagsorden

II Godkjenning av protokoll fra møtet 1. september 2021

Protokollen er sendt ut.

Vedtakssaker

Sak 37/21 Faglig organisering av Dekomp
Notat fra Studieavdelingen

Orienteringssaker

Sak 38/21 Løypemelding fra lektorsenter og redesignprosess
Muntlig orientering fra Endre Brunstad

Sak 39/21 Budsjett for lektorsenteret
Muntlig orientering fra Christen Soleim

Sak 40/21 Arrangement i lektorutdanningen 2021/22
Notat fra Studieavdelingen

Orienterings- og drøftingssaker

Sak 41/21 NOKUTs evaluering av Lektorutdanning for trinn 8-13
Notat fra Studieavdelingen

Drøftingssaker

Sak 42/21 Brev til fagdirektøren vedr praksis ved UiB
Notat fra Studieavdelingen

Sak 43/21 Eventuelt

Sak 37/21

Faglig organisering av Dekomp

Notat fra Studieavdelingen

Vedtakssak

Notat

Til: Styringsgruppen for lektorutdanningen

Møte: 3. november 2021

ephorte: 21/284

Bakgrunn

UiBs faglige organisering av Dekomp ble drøftet i utdanningsutvalget i oktober 2020. Diskusjonen i møtet, [sak 50/20](#), legger noen føringer for det videre arbeidet med å finne en god organisering av Dekomp. Det styrende prinsippet vil være at Dekomp forankres i hele organisasjonen, og at alle fagmiljøene knyttet til lektorutdanningen opplever eierskap til ordningen og kan styrke samarbeidet med praksisfeltet gjennom å delta ordningen.

På bakgrunn av innspillene som kommer frem i møtet vedtar styringsgruppen i november 2020, [sak 42/20](#), at styringsgruppen har det faglige ansvaret for Dekomp. Dette innebærer at overordnede beslutninger på faglig nivå legges fram for styringsgruppen.

Styringsgruppen vedtar også at faglige koordinatorene gjenoppnevnes ved fakultetene og at den faglige koordinatorgruppen restarteres og arbeider, i tråd med de prinsipper som ble vedtatt av styringsgruppen i 2018. I tillegg ber styringsgruppen Institutt for pedagogikk (Iped), SA og fagdirektøren om å drive Dekomp midlertidig inntil en sentral organisering ved lektorsenteret er på plass.

På bakgrunn av vedtaket i styringsgruppen blir koordinatorgruppen restartet, og i april vedtar styringsgruppen, [sak 15/21](#), mandat for gruppen. Inntil lektorsenteret er på plass, er det Studieavdelingen (SA), ved koordinator for Dekomp, som har det administrative ansvaret for å følge opp den faglige koordinatorgruppen og rapporterer til fagdirektør og styringsgruppe.

Faglig organisering av Dekomp ved lektorsenteret

I mandatet for lektorsenteret, som blir vedtatt i universitetsstyret 17. juni 2021, skal senteret bl.a. «*Drifte, koordinere og ha budsjett- og tilsynsansvar for ordningen Desentralisert kompetanseutvikling (Dekomp).*» Lektorsenteret har nå kommet i gang ved at det har fått en konstituert leder, og SA sin koordinator for Dekomp vil inngå i senterets bemanning. Senteret er dermed klar til å påbegynne arbeidet jfr. mandatet. Lektorsenteret har fått lokaler i Langes gate 3 og vil åpne ved årsskiftet.

På bakgrunn av disse faktorene er ikke lenger vilkårene for den midlertidige overføringen av fullmakter til Institutt for pedagogikk til stede, ei heller fullmakter til enkeltpersoner. For å følge opp universitetsstyrets vedtak er det hensiktsmessig å overføre midlertidig driftsansvar og administrativt ansvar for Dekomp fra Institutt for pedagogikk og SA til lektorsenteret, jfr mandat for lektorsenteret.

Siden kompetanseutviklingsfeltet er dynamisk, vil det òg være hensiktsmessig at lektorsenteret kan koordinere den totale pakken av ordninger som ligger under forskrift for tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling for barnehage og grunnskoling.

Forslag til vedtak

Styringsgruppen oppnevner lektorsenteret til å drifte Dekomp, i tråd med lektorsenterets mandat. Lektorsenteret anses også som generell koordinator for de ordningene som ligger

under forskrift for tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling for barnehage og grunnsopplæring. Vedtaket trer i kraft umiddelbart.

Sak 40/21 Arrangement i lektorutdanningen 2021/22

Notat fra Studieavdelingen

Orienteringssak

Notat

Til: Styringsgruppen for lektorutdanningen

Møte: 3. november 2021

ephorte: 21/284

08.11.21

Planleggingsdag for PPU.

09.-10.11.21

Fagfellesamling.

De siste årene har de tre eksterne fagfellene tilknyttet lektorutdanningen vært invitert til UiB. Når de er her har de ofte brukt anledningen til å utføre deler av oppdraget sitt, for eksempel ved å gjennomføre intervjuer/samtaler med ansatte og studenter ved UiB. Rapportene deres bunner i oppdrag fra det enkelte fakultet som har felles innleveringsfrist 1. desember. Under oppholdet i Bergen har det gjentakende ganger vært arrangert felleslunsj og/eller middag og et kort fellesprogram for ansatte i lektorutdanningene en av dagene, mens den andre dagen har vært brukt til møter i fagmiljøene på de aktuelle fakultetene.

Som fellesprogram i år vil senterleder orientere om prosessene for ny organisering av lektorutdanningen ved UiB, samt redesign av den integrerte lektorutdanning. Leder av styringsgruppen vil også delta på samlingen.

11.11.21

Forskningsdagen.

Lektorutdanningsmiljøet ved UiB har i flere år arrangert en dag om høsten blant annet for å samle ansatte både internt på UiB og fra samarbeidsskolene våre. I tillegg er dagen en arena for interaksjon og diskusjon rundt ulike temaer og problemstillinger knyttet til skolerelatert forskning som kan engasjere på tvers.

Tema for årets forskningsdag er «Bærekraft» og «Demokrati og medborgerskap», og det vil bli present pågående forskningsprosjekt, som adresserer dette i arbeidet i skolen.

12.11.21

Allmøte for lektorutdanningen ved UiB (5LU/PPU) i regi av universitetsledelsen.

Hva vil ny organisering av lektorutdanningen si for studenter, ansatte og andre involverte i lektorutdanningen ved UiB?

16.-17.02.22

Lektorutdanningskonferansen på Solstrand.

Tema for konferansen er *Dekomp* på dag 1 og *Ferdigheter i fagfornyelsen* på dag 2.

**Sak 41/21 NOKUTs evaluering av Lektorutdanning for
trinn 8-13**

Notat fra Studieavdelingen

Orienterings- og drøftingssak

Notat

Til: Styringsgruppen for lektorutdanningen
Møte: 3. november 2021

ephorte: 21/284

Våren 2020:

NOKUT varsler at de skal gjennomføre en landsomfattende [evaluering av lektorutdanningen](#) for trinn 8-13 i perioden 2020-2022. Evalueringen skal følge opp [NOKUTs kartlegging av lektorutdanningene fra 2019](#), som viste at lektorprogrammene rekrutterer studenter med gode karakterer fra videregående skole, men at utdanningene har svært lav fullføring. Kartleggingen tydeliggjorde flere utfordringer i lektorutdanningene knyttet til integrasjonen mellom teori og praksis, lav fullføringsgrad og kompleks organisering.

Evalueringsprosessen skal gjennomføres i fire steg:

- Studentevaluering, vinter 2020/21. Denne er uavhengig av de tre neste stegene. Evalueringen skal gjennomføres ved fem spørreundersøkelser med følgende målgruppe:
 - frafalte lektorstudenter
 - aktive lektorstudenter
 - nyutdannede lektorer
 - rektorer, avdelingsledere og andre ledere i ungdomsskoler og videregående skoler
 - undervisere på universiteter/høyskoler
- Gjennomføring og innsending av selvevaluering av lektorutdanningen, per institusjon, våren 2021.
- Institusjonsbesøk av den sakkyndige komiteèn høsten 2021.
- Gjennomføring og innsending av selvevaluering nr. 2, våren 2022. Selvevaluering nr. 2 vil være basert på refleksjoner over funn fra evalueringens datagrunnlag.

Høsten 2020:

NOKUT har informasjonsmøte med UiB vedr evalueringen og organiseringen av den. Kjersti Lea og Sigrid Ørevik er UiB sin representant og vararepresentant i evalueringens referansegruppe, som skal bidra med innspill og tilbakemeldinger i evalueringsprosessen.

For at evalueringen skal være relevant og nyttig gjennomfører også NOKUT en høringsrunde hvor de inviterer fagmiljøene til å kommentere NOKUTs forslag til evalueringstema og evalueringsspørsmål, som beskriver hva den sakkyndige komiteèn skal vurdere. Alle fagmiljøene som er involvert i lektorutdanningen blir invitert til å delta i høringen i tillegg til Fagutvalget for integrert lektorutdanning (FIL). Felles høringssvar blir sendt til NOKUT i november.

Vår 2021:

Gjennomføring av selvevaluering nr 1 hvor følgende tema skal belyses:

Tema 1: Nasjonal styring og institusjonell autonomi

Tema 2: Ledelse, organisasjon og samarbeid

Tema 3: Helhet og sammenheng

Tema 4: Lektorstudentenes identitet og tilhørighet

Tema 5: Nye lektors kompetanse og videre utvikling

NOKUT fremhever viktigheten av at ulike aktører blir involvert i arbeidet med å svare på spørsmålene og tenker særlig på nåværende og tidligere lektorstudenter, praksiskoordinatorer, praksislærere, programansvarlige og annen ledelse, fagansatte tilknyttet profesjonsfaget og studiefagene, og administrativt ansatte.

UiB etablerer en arbeidsgruppe, som inviterer og mottar innspill fra følgende instanser/organer: Det humanistiske fakultet, Det matematisk- naturvitenskapelige fakultet, Det psykologiske fakultet ved Institutt for pedagogikk, praksisutvalget (et tverrfakultært utvalg hvor også skoleeier er representert), lektorutdanningsadministrasjonen (LUA, et samarbeidsorgan for administrativt ansatte i lektorutdanningen), FIL, skolene (representanter fra fire skoler deltar, 3 større videregående skoler og en ungdomsskole).

Det samfunnsvitenskapelige fakultet og to skoleeiere (Bergen kommune og Vestland fylkeskommune) blir også invitert til å delta i evalueringen, men velger ikke å delta.

Arbeidsgruppen sammenfatter alle innspill i en samlet selvevaluering. Programrådet og styringsgruppen for lektorutdanningen får presentert selvevalueringen og gitt mulighet for innspill. Etter gjennomgang av UiB sin ledelse blir selvevaluering sendt til NOKUT.

Høst 2021:

25. og 26. november kommer NOKUT på digitalt institusjonsbesøk for å følge opp selvevalueringen fra i vår og ønsker å snakke med ulike aktører om spørsmål knyttet til evalueringens fem hovedtema. NOKUT har laget en tidsplan for disse to dagene og en bestilling på hvem de ønsker å møte. Komitéen ønsker helst å møte 3-5 personer i hvert møte, og de ser ikke for seg at det skal holdes presentasjoner i møtene. Oversikt over UiB sine deltakere under institusjonsbesøket er lagt ved saken.

I løpet av september deler NOKUT funn fra disse spørreundersøkelsene gjennom deskriptive rapporter og tematiske analyserapporter. Under følger rapportenes tittel, utdrag fra sammendragene i tillegg til noen ekstra utdrag hvor UiB utpeker seg:

Spørreundersøkelse blant frafalte lektorstudenter. Hvorfor sluttet de, og hvor ble det av dem?

- De fleste slutter tidlig i studieløpet.
- De fleste fortsetter på disiplinlag.
- Mange kan fortsatt tenke seg å jobbe som lærer.
- De fleste var motiverte for lektoryrket og for å fullføre lektorstudiet, men sluttet likevel.
- Sluttårsaker både utenfor og ved lektorutdanningen.
- Institusjonelle forskjeller:
 - Grunner til å starte på en lektorutdanning: «Min interesse for pedagogikk og fagdidaktikk»: Fra 21 prosent som var enige i påstanden på UiB og 29 prosent på NTNU, til rundt 45 prosent på UiO og UiT.
 - Grunner til å starte på en lektorutdanning: «Jeg hadde inntrykk av at studieprogrammet hadde god faglig kvalitet»: Fra 24 prosent som var enige i påstanden på UiS, til 57 prosent på UiB.
 - Opplevelser i første studieår: «Arbeidsformene i studiefagene var krevende»: Fra 7 prosent som var enige i påstanden på UiS, til rundt 30 prosent på NTNU og UiB.
 - Sluttårsak:
 - «Den praktiske organiseringen av studiet var for dårlig»: Fra rundt 20 prosent som var enige i påstanden på UiA, til rundt 60 prosent på UiT og UiS.

- «Organiseringen av praksis var for dårlig»: Rundt 25 prosent på UiA, rundt 50 prosent på UiB og UiS.
- «Det var for lite praksis tidlig i studiet»: Fra 4 prosent som var enige i påstanden på UiA, til rundt 40 prosent på NTNU og UiS.
- «Det var for få fag innen pedagogikk og fagdidaktikk tidlig i studiet»: Fra 16 prosent som var enige i påstanden på UiB, til over 40 prosent på UiT, UiO og UiS.

Spørreundersøkelse blant lektorstudenter. Hvordan opplever de utdanningen sin?

- Høyt motiverte studenter med faglig interesse og fokus på jobbmuligheter.
- Høyt motiverte for lektorutdanning og læreryrke, men motivasjonen synker over tid.
- Opplevelser i det første studieåret kan være avgjørende for valget om å fortsette eller slutte på utdanningen.
- Størst tilhørighet til lektorstudentene vs til disiplinfagstudentene.
- De fleste er fornøyde med undervisningen.
- Få opplever kollisjoner i timeplanen.
 - Ved UiB svarte imidlertid 34 prosent at de opplevde kollisjoner i timeplanen i stor eller svært stor grad.
- Varierte erfaringer med om studiefagene er tilpasset lektorstudenter.
 - «Er underviserne i studiefag bevisste på at det er lektorstudenter på faget»: Fra 23 prosent på NMBU og 33 prosent på UiB, til 81 prosent på MF og 67 prosent på USN.
 - «Er studiefagene tilpasset lektorstudentene, med tanke på faglig innhold»: Fra 9 prosent på NMBU og 13 prosent på UiB og 14 prosent på UiO, til 62 prosent på MF og 52 prosent på USN.
 - «Er studiefagene tilpasset lektorstudentene, med tanke på organisering»: Fra 14 prosent på UiB, til 66 prosent på MF og 57 prosent på USN.
- Pedagogikk:
 - «Bruker underviserne undervisningsmetoder du selv kan bruke som lærer»: Fra rundt 20 prosent på NTNU, UiB og UiS, til 71 prosent på MF.
 - «Har underviserne kjennskap til hva som foregår på mine øvrige fag/emner (arbeidskrav, faglig innhold etc.)»: Fra 5 til 7 prosent på NTNU, UiB og UiS, til 66 prosent på MF. Her skiller MF seg sterkt fra de andre institusjonene
- Praksis oppleves som lærerik.
- Arbeidsmengden er stor i praksisperioden.
- Godt fornøyde med praksisen.
- Mest fornøyde med eget læringsutbytte i studiefagene.
- I tillegg scorer UiB bra når det gjelder «Fysiske møteplasser og faglig-sosiale aktiviteter»

Spørreundersøkelse blant ferdigutdannede lektorer. Hvordan opplever de overgangen fra utdanning til yrke?

- Den viktigste årsaken for valg av utdanning er interessen for studiefagene, karrieremuligheter både innen skoleverket og andre steder, og ønske om å bli lektor.
- Undervisningsfag: 70 prosent av respondentene jobber som lektor for trinn 8–13. størst andel har engelsk, norsk og samfunnsfag som undervisningsfag. Nesten halvparten av underviser i fag de ikke har høyere utdanning i (minst 60 sp.).
- Lektorene på arbeidsmarkedet: Over 40 prosent av lektorene som jobber i skolen, opplevde det som vanskelig å få seg jobb, bl.a. pga. fagkombinasjonen.
- Om kompetansen fra utdanningen: Lektorene som jobber i skolen opplever i størst grad å ha tilstrekkelig kompetanse i selve undervisningsfagene, og i minst grad å ha

tilstrekkelig kompetanse til å identifisere og iverksette tiltak overfor elever i vanskelige livssituasjoner og i skole/hjem samarbeid.

- Overgang fra utdanning til yrke: over halvparten opplevde overgangen som utfordrende, uavhengig av om de jobber på videregående skole eller ungdomsskole.
- De fleste opplever mestring i jobben og verdsettelse av kompetansen.
- De fleste ønsker å fortsette i jobben som lektor. For stor arbeidsbelastning er den hyppigste årsaken til at noen av lektorene ikke ønsker å fortsette å jobbe i skolen.
- 20 prosent av de ferdigutdannede lektorene jobber ikke i skolen.
 - En tredel studerer – hvorav mange studerer for å få flere undervisningsfag.

Spørreundersøkelse blant ledere i ungdoms- og videregående skoler. Hvordan oppleves kompetansen til nye lektorer?

- Rekruttering av nyutdannede lærere:
 - Lederne i skolen opplever størst mangel på kvalifiserte lærere til fremmedspråk (tysk og spansk), norsk og matematikk.
 - Viktigste formelle kvalifikasjonen for å velge ut kandidater til intervju er fagsammensetning og tidligere arbeidserfaringer som lærer.
- Mest tilfredse med nyansattes kompetanse i undervisningsfagene og mindre tilfreds med kompetansen til å sette i gang tiltak for elever i vanskelige livssituasjoner.
- Skolens behov:
 - Samsvar mellom skolens behov og nyansattes kompetanse i å skape gode relasjoner med elever fra starten og i undervisningsfagene.
 - Mindre godt samsvar når det gjelder kompetanse i klasseledelse.
- De fleste skolene tilbyr veilednings-/mentor-/fadderordninger
- Samarbeidet mellom skole og UH bidrar til god organisering av praksisopplæring.
- Forankring i ledelsen er viktig for et godt samarbeid.
- Ønsker for å forbedre lærerutdanningene:
 - Mer praksisnær fagkunnskap for å være bedre forberedt på yrkeslivet.
 - Økt kunnskapsutveksling og samarbeid mellom skole og UH.

Vedlegg:

OOVERSIKT OVER UIB SINE DELTAKERE UNDER INSTITUSJONSBESØKET

Dag 1: Torsdag 25. november		
Når	NOKUTs bestilling	Hvem deltar
09:00-10:00	Møte med studenter Vi ønsker å snakke med <u>aktive</u> lektorstudenter, <u>en</u> nyutdannet lektor og, om mulig, <u>en</u> <u>frafalt</u> lektorstudent. Blant de aktive studentene vil vi gjerne snakke med studenter fra <u>ulike lektorprogrammer</u> , og fra <u>ulike tidspunkt i studieløpet</u> . Gruppen kan inkludere tillitsvalgte.	Aktive studenter: • Heidi Teigen Schultheiss. 4. års student ved HF. • Kjetil Eraker. 5. års student ved MN, studentrepresentant i Styringsgruppa. • Aleksander Rabben Mohr. 3. års student ved HF, studentrepresentant i Programrådet Frafalt student: • Magnus Øystese Hovde. MN Nyutdanna: • Eirik Førde (MN). Tidligere leder i FIL og deltok i selvevaluering i vår
10:15-11:15	Møte med representanter fra skolen Vi ønsker å snakke med <u>to skoleledere</u> (inkludert noen som <u>også er praksiskoordinator</u>) og <u>tre praksislærere fra ulike skoler</u> . Her vil vi gjerne inkludere representanter fra en <u>universitetsskole</u> og fra <u>“vanlige” praksisskoler</u> . Om mulig har en av deltakerne <u>erfaring fra praksisutvalget</u> .	2 skoleledere: Øystein Holmaas . Rektor ved Nore Neset ungdomsskole og har funksjonen som praksiskoordinator • Kari Danielsen. Ass. rektor ved Årstad vgs., sitter også i praksisutvalget. 3 Praksislærere: Thore Gamst – Olsvik skole Gunnar Nyhammer - Holen skole Bjørn Trengereid Olsen - St. Paul gymnas
12:15–13:15	Møte med undervisere fra pedagogikk Vi ønsker å snakke med fagansatte som <u>underviser lektorstudenter i pedagogikk</u> .	• Lars Petter Torjussen. Førsteamanuensis, Institutt for pedagogikk. • Astrid Tolo. Førsteamanuensis, Institutt for pedagogikk. • Øyvind Wiik Halvorsen. førsteamanuensis, Institutt for pedagogikk • Liv Eide. Førsteamanuensis, Institutt for pedagogikk.
13:30-14:30	Møte med undervisere fra fagdidaktikk og disiplinlag	HF: • 1 didaktiker: Marie Steine von der Lippe. Professor, religionsvitenskap. • 1 disiplinlaglig: Eirik Vassenden. Professor, nordisk litteratur

	Vi ønsker å snakke med fagansatte som underviser lektorstudenter i fagdidaktikk og disiplin-fag. Her vil vi gjerne inkludere representanter fra ulike lektorprogrammer ved UiB.	MN: 1 didaktiker: Johan Lie. Førsteamanuensis, Matematisk institutt. 1 disiplin-faglig: Christian Jørgensen. Professor, Institutt for biovitenskap SV: 1 didaktiker: Kjetil Børhaug. Professor. Institutt for adm.org.
--	---	--

Dag 2: Fredag 26. november		
09:00-10:00	Møte med studieadministrasjon Vi ønsker å snakke <u>med 3-5 administrativt ansatte med ansvar for lektorutdanningen</u> . Her trenger vi innspill fra dere. Hvem er det viktigst å snakke med for å få innblikk i den <u>daglige administrasjonen av programmene, inkludert praksisopplæring?</u>	Aud Irene Mehammer (SA). Programkoordinator for lektorutdanningen, sekretær for styringsgruppen og programrådet for lektorutdanningen (siden 01.09.20) Hege Ekeland (PS). Praksiskoordinator for 5LU/PPU og sekretær for Praksisutvalget. Marianne Jensen (MN). Koordinator for lektorutdanningen ved MN, sekretær for Lektorutdanningsutvalget ved MN. Vilde Akselberg (HF). Vikarierende koordinator for lektorutdanningen ved HF. Vigdis Berg (SA). Koordinator for Desentralisert utdanning (Dekomp)
10:15-11:15	Møte med lærerutdanningsutvalg/programutvalg Vi ønsker å snakke med representanter fra ulike <u>lærerutdanningsutvalg/programutvalg</u> .	Praksisutvalget: - Fungerende leder: Hans Marius Hansteen. Lektorutdanningsutvalg: - HF: Sigrid Ørevik. Førsteamanuensis, engelsk fagdidaktikk og leder for Lektorutdanningsutvalget ved HF. - MN: Jorun Nylén. Førsteamanuensis, biologididaktikk og leder for lektorutdanningsvalget for MN - SV: Mona Langø. Universitetslektor, fagdidaktiker i samfunnskunnskap og medlem i Lektorutdanningsutvalget for SV. Er på konferanse og deltar viss det lar seg gjøre. Kjersti Lea. Førsteamanuensis og leder for Institutt for pedagogikk. Tidligere programrådsleder (2018-2021)

12:15–13:15	Møte med ledelse på ulike nivåer Oppdatert: Vi ønsker å snakke med prorektor, to utdanningsdekaner, leder i programrådet og fungerende leder av lektorsenteret/framtidig leder av felles programstyre.	<u>Fra styringsgruppen:</u> • Pinar Heggernes. Prorektor og leder for Styringsgruppen • <u>2 utdanningsdekaner:</u> ○ Svein Ivar Angell (HF) ○ Yael Harlap (PS) <u>Fra programrådet:</u> • Hans Marius Hansteen. Førstelektor, filosofi og leder av Programrådet. • Endre Brunstad. Professor, nordisk fagdidaktikk/språk. Fungerende leder for lektorsenteret og kommende leder for nytt programråd, <i>felles programstyre</i>).
-------------	---	--

Sak 42/21 Brev til fagdirektøren vedr praksis ved UiB

Notat fra Studieavdelingen

Orienteringssak

Notat

Til: Styringsgruppen for lektorutdanningen
Møte: 3. november 2021

ephorte: 21/284

Bakgrunn:

Høsten 2020 ble det skrevet et brev til fagdirektøren fra daværende faglig praksiskoordinator. (Disse to personene jobber ikke i disse stillingene i dag.) Brevet er ikke besvart og Det psykologiske fakultetet har nylig gjort leder for styringsgruppen oppmerksom på brevet med ønske om at det blir fulgt opp. Brevet er lagt ved saken.

Brevet inneholder daværende faglig praksiskoordinators bekymring for organiseringen og forståelsen av praksis i lektorutdanningen ved UiB.

Mer presist dreier brevet seg om at organiseringen gjør det vanskelig å sikre at praksis er i tråd med [forskrift om rammeplan for lektorutdanning for trinn 8-13](#). Det blir, slik tidligere praksiskoordinator ser det, dermed vanskelig å følge med på om tilbudene er likeverdige og om universitetet oppfyller sitt institusjonsansvar overfor studentene. I tillegg blir det vist til avvik mellom UiBs basisdefinisjon av praksis og forståelsen av praksis i lektorprogrammene. Det blir også vist til et konkret kutt i antall praksisdager ved et lektorprogram under koronapandemien.

Leder for styringsgruppen tar bekymringene på alvor og ber om fullmakt fra styringsgruppens medlemmer til å følge opp og besvare brevet.

Bekymringsmelding om praksis i lektorprogrammene ved UiB

Til fagdirektøren for lektorutdanningene ved UiB

Etter at jeg tiltrådte stilling som faglig praksiskoordinator ved UiBs lektorutdanning (01.08.2020) har jeg oppdaget flere bekymringsverdige forhold ved måten praksisopplæringen i UiBs lektorutdanninger organiseres, administreres og drives på. Det er snakk om så store avvik fra nasjonale retningslinjer og vanlige standarder at faglig koordinator ser det som nødvendig å rapportere til fagdirektøren om de problemene som er avdekket.

Stillingen omfatter koordineringsoppgaver mellom fagmiljøene ved UiB og mellom UiB og skolene. Faglig koordinator skal arbeide med den profesjonsfaglige kvaliteten i praksisopplæringen og lede praksisutvalget som har ansvar for drift, kvalitetssikring og faglig utvikling, samt *samordning* av lektorutdanning, desentralisert kompetanseutvikling og EVU. Dette notatet viser at når det ligger ansvar, men ikke formell myndighet til stillingen, blir jobben vanskelig/umulig å gjennomføre.

Praksis er en forskriftsfestet del av lektorutdanningen, noe som gir studentene visse forpliktelser, samtidig som det gir dem juridiske rettigheter med hensyn både til praksisopplæringens omfang og til dens innhold.

I forskriften for integrert lektorutdanning § 3 fremgår det at:

Praksisopplæringen skal være veiledet, vurdert og variert. Omfanget av praksis skal være minst 100 arbeidsdager og knyttes til profesjonsfaget,¹ fag I og fag II. Praksisopplæringen skal fordeles over minst fire av fem studieår. Det skal være progresjon i praksisopplæringen.²

I forskriften for PPU står det også at praksis skal være veiledet, vurdert og variert. I § 3 heter det dessuten at:

Praktisk-pedagogisk utdanning skal kvalifisere for undervisning. Praktisk-pedagogisk utdanning består av følgende komponenter:

- 30 studiepoeng i pedagogikk
- 30 studiepoeng i didaktikk
- Minst 60 arbeidsdager praksisopplæring som inngår som en integrert del av pedagogikk og fagdidaktikk.³

¹ Det vil si pedagogikk og fagdidaktikk.

² Forskrift om rammeplan for lektorutdanning for trinn 8-13, <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-03-18-288?q=forskrift%20om%20rammeplan%208-13>

³ Forskrift om rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning, <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2015-12-21-1771>

Dette notatet gjør rede for forhold ved UiBs organisering av lektorutdanningen som gjør det umulig for faglig praksiskoordinator å sikre at studentene får gjennomført praksis i tråd med forskriftene. Notatet viser at dette i hovedsak skyldes at det faglige ansvaret og tilhørende myndighet for praksis ikke er klart plassert. I tillegg gjør desentralisert eierskap til lektorprogrammene og programvariantene at det ved UiB er mange forståelser av hva som kan tolkes som praksis, noe som har ført til at det har blitt utviklet ulike modeller for gjennomføring av praksis i de ulike programmene.

Desentralisert eierskap

For den femårige lektorutdanningen (SLU) er situasjonen at Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MN) og Det humanistiske fakultet (HF) er programeiere, mens det er Institutt for pedagogikk ved Det psykologiske fakultet og Programrådet for lektorutdanningen som har emneansvar for praksisemnene. Programrådet er et politisk organ som er administrativt plassert utenfor fakultetsstrukturen, ved Studieadministrativ avdeling. Administrativt ansvarlig for praksisemnene er Institutt for pedagogikk, noe som i realiteten betyr de to praksiskonsulentene Hege Ekland og Anne Sophie Aarestrup Krayou, som likevel ikke er ansatt ved Institutt for pedagogikk.⁴

Situasjonen er noe enklere på PPU, der Det psykologiske fakultet både er programeier og ansvarlig for praksisemnene. Emneansvaret og det administrative ansvaret ligger også for PPU på Institutt for pedagogikk, men akkurat som for SLU er Programrådet for lektorutdanningene oppført som emneansvarlig. Dette komplekse eierskapet gjør det umulig for faglig koordinator å sikre at studentene i ett kull kommer ut med samme antall praksisdager og likt læringsutbytte. Det er dessuten umulig å sikre dem en praksisopplæring som er i tråd med emnebeskrivelsene for praksisemnene ved SLU. Hovedgrunnen til dette er at de fem SLU-programmene har distribuert praksisdagene i utdanningen forskjellig. På PPU er situasjonen annerledes. Der er det bare en praksisperiode per semester, og den gjennomføres i samme periode for alle studenter på programmet. En aktuell problemstilling på MNs lektorutdanning kan illustrere at studenter på samme kull ikke får en likeartet eller likeverdig utdanning. Høsten 2020 ønsker MN å droppe 8 praksisdager for sine SLU-studenter som nå befinner seg i utdanningens 7. semester. Korona-epidemien har gjort det umulig å gjennomføre praksis etter ordinær plan, og derfor har ikke SLUMN-studentene i 7. semester fått så mange praksisdager som de skulle hatt i høst. I stedet for å tilpasse campusundervisningen det 8. semesteret, slik at studentene får gjennomført det antall praksisdager som forskriften krever (jf. sak om tilpasning av praksis etter COVID -19 utbruddet i Bergen, behandlet i styringsgruppen på sirkulasjon i september 2020), ønsker MN å kutte 8 praksisdager for disse studentene.

Faglig praksiskoordinator anser dette som forskriftstridig og derfor problematisk, men kan ikke gjøre noe for å stoppe forslaget ettersom verken ansvaret for eller eierskapet til praksisemnene tilligger hennes stilling. Forslaget kan heller ikke stoppes av verken praksisutvalg eller programråd fordi disse politiske utvalgene kun er gitt rådgivende mandater, uten at de er tildelt *myndighet* til å treffe beslutninger som kan overprøve det enkelte fakultet som programeiere. Faglig praksiskoordinator har heller ikke myndighet til å treffe et slikt vedtak. Dermed står organisasjonsstrukturen ved UiB i veien for faglig koordinators arbeid

⁴ Emnebeskrivelsene for praksisemnene illustrerer situasjonen. Se for eksempel emnebeskrivelsen for KOPRA 103: <https://www.uib.no/emne/KOPRA103>

med å sikre at studentenes praksisopplæring er av god kvalitet og i samsvar med gjeldende lovverk. Faglig koordinator har heller ikke mulighet til å ivareta oppgaven med *kvalitetssikring av praksis og gi programråd og styringsgruppen råd i saker som gjelder praksis* (jfr. Stillingsutlysning) på en slik måte at studentenes forskriftsfestede rettigheter ivaretas.

Ulike modeller for praksisopplæringen

En annen følge av det uklare forholdet mellom programeier og eierskapet til praksis er at de enkelte lektorprogrammene definerer praksis på forskjellige måter. Det er problematisk at det ikke er en omforent forståelse ved UiB, forankret i forskriftene, av hva praksis i lektorutdanningen skal være, men at dette avgjøres ved fakultetene. Resultatet er at UiB som lektorutdanningsinstitusjon ikke gir studenter på ett og samme kull et likeartet praksisopplæringstilbud. Det er uheldig, blant annet fordi det dermed også blir vanskelig å følge med på om tilbudene er likeverdige og om universitetet oppfyller sitt institusjonsansvar overfor studentene. Mangelen på en slik omforent forståelse gjør dessuten kommunikasjonen med praksisfeltet uklar, noe som også kan komme til å gå ut over kvaliteten på praksisopplæringen. Felles for både integrert lektorutdanning og PPU er krav om at:

Praksisopplæringen skal være veiledet, vurdert og variert. I siste semester skal studentene ha en sammenhengende praksisperiode med særlig fokus på selvstendig opplæringsansvar.

Studentene skal ha praksis både på grunnskole og i videregående opplæring. Studenter med fagbakgrunn i fellesfagene i videregående opplæring skal møte elever på ulike utdanningsprogrammer i løpet av praksisopplæringen.

Praksismodellen for UiBs PPU-program er i tråd med forskriftens intensjon. Forskriftens intensjon er imidlertid ikke like fremtredende i de integrerte lektorprogrammene, selv om emnebeskrivelsene for alle praksisemnene i de integrerte lektorprogrammene inneholder følgende tydelige forklaring på en praksisdag:

En praksisdag defineres som minimum seks skoletimer (av 45 minutter), tilsvarende 4,5 klokketimer. Hver student må være til stede på skolen i minimum seks skoletimer hver praksisdag for at denne skal være godkjent.

Selv om definisjonen tilsier at alle de 100 dagene skal tilbringes i skolen, praktiseres ikke dette slik ved UiB i dag. I realiteten defineres, dimensjoneres og organiseres praksis ulikt i de fire integrerte lektorprogrammene, noe som muliggjøres ved UiBs formulering: *Praksisdager skal gjennomføres på en skole, med mindre noe annet er presisert i emnebeskrivelsen for det enkelte praksisemnet.*⁵

Emnebeskrivelsene presiserer ikke innholdet i praksisdager som ikke skjer i skolen eller hvordan slike dager skal avvikles, ut over at det åpnes for å inkludere faglige forberedelser til/

⁵ UiBs orientering om lektorutdanningen, «Hva er en praksisdag?», <https://www.uib.no/utdanning/lektor/108826/hva-er-en-praksisdag>.

etterarbeid etter praksisperioden i definisjonen av praksis, noe som ikke er helt i overensstemmelse med forskriftens intensjon. I tillegg til for- og etterarbeidet er det lagt inn fire temaseminar som også defineres som praksis. Disse fire seminardagene er studentene ved campus og blir undervist der. Man har med andre ord både ved HF og ved MN utviklet en annen forståelse av hva praksis er enn den som ligger i UiBs basisdefinisjon, samtidig som tendensen går mer mot teori/fag og mindre mot praksis.

En ytterligere utvanning av praksisdefinisjonen finnes det eksempler på i fakultetenes egendefinerte praksisdager hvor MN opererer med begrepet «campusdag», mens HF bruker begrepet «Faktordag». En siste utvikling ved HF er at også ekskursjoner i fagdidaktikk er definert som praksis i lektorprogrammet i historie/religion. I tillegg til at det blir vanskelig å gi studentene en likeartet praksisopplæring, vanskeliggjør dette mangfoldet av begreper og definisjon av praksis en tydelig kommunikasjon fra UiB om praksis til studenter, interne ansatte og ut mot skolene.

Dersom en tallfester antall dager praksis hvor studentene ved de ulike lektorprogrammene gjennomfører praksis som ikke er i tråd med emnebeskrivelsenes definisjon av hva en praksisdag er, fremkommer følgende:

Antall praksisdager som ikke er i tråd med emnebeskrivelsenes definisjon

- Lektorprogrammet ved MN: 14 dager
- Lektorprogrammet i nordisk (HF): 16 dager
- Lektorprogrammet i fremmedspråk (HF): 16 dager
- Lektorprogrammet i historie/religion/sosiolog (HF): 18 dager

Praksisopplæringen svekkes

Antall praksisdager som bryter med UiBs egen definisjon er økende ved programmene, og samtidig skjer det en gradvis utvikling i retning av at temaseminarene fjernes fra praksisfeltet og teoretiseres. Denne utviklingen reduserer ikke bare tiden studentene tilbringer på praksisskolene. Det går også ut over samarbeidsrelasjonene med skolene, som UiB nettopp nå i forbindelse med Desentralisert kompetanseutvikling skal styrke og utvikle faglig. Utviklingen strider også mot forskriften, som vektlegger at profesjonsfaget skal:

danne den lærerfaglige plattformen i utdanningen, være praktisk rettet, være et verdi- og dannelsesfag og gi studentene en felles identitet som lærer i skolen. Profesjonsfaget skal bidra til kunnskap om mangfoldet i elevenes bakgrunn og faglige forutsetninger, og bidra til at studentene utvikler kompetanse om ungdoms utvikling, læring og om ungdomskultur.

Når studentene trekkes bort fra skolen og elever i gjennomføringen av praksis, svekkes deres mulighet for å utvikle de ferdighetene de ifølge både forskriftene og UiBs emneplaner skal mestre etter fullført utdanning. Det gjelder praktisk kompetanse rundt ungdoms utvikling, læring og ungdomskultur, for å nevne noen få eksempler.

Utviklingen bryter også med ambisjonene i den nasjonale strategiplanen for lærerutdanning,⁶ hvor det sentrale innsatsområdet er mer og bedre praksisopplæring. Dette skal blant annet skje gjennom styrket praksisopplæring og tettere FoU-samarbeid gjennom universitetsskoler, heter det i denne planen. Når tendensen ved UiB er at mer av praksisopplæringen foregår på universitetet og *utenfor* skolene, er det vanskelig å se at vi arbeider i tråd med nasjonale retningslinjer.

Konklusjon

Faglig koordinators bekymring er at dagens organisering av lektorutdanningen ved UiB gjør det praktisk talt umulig å sikre kvalitet i praksisopplæringen. Som vist i notatet fører plasseringen av ansvar uten *myndighet* til at faglig koordinators ikke engang kan sikre at alle studentene ved ett og samme årskull får tilstrekkelig antall praksisdager i sine studieløp. Slik praksis i dag er organisert og administrert kan faglig koordinators heller ikke sikre at studentene får en praksis i tråd med forskriften. Dagens organisering setter ikke studentenes rettmessige krav om en integrert utdanning i sentrum, blant annet fordi den ikke sikrer dem det forskriftsfestede kravet om sammenheng, helhet og progresjon i praksisopplæringen, og den legger ikke til rette for en god allianse mellom UiB og fylket og kommunene. I stedet er det kortsiktige, pragmatiske hensyn ved fakultetene som bestemmer hvilket tilbud UiBs lektorstudenter får.

Styringsgruppen for lektorutdanningen har de siste årene arbeidet med å etablere et lektorsenter. I lys av de problemstillingene som er løftet frem i dette notatet, vil det ha lite for seg å etablere et slikt senter med mindre senteret får myndighet til å gjøre noe med de forholdene som påpekes i dette notatet.

⁶ Lærerutdanning 2025:

https://www.regjeringen.no/contentassets/d0c1da83bce94e2da21d5f631bbae817/kd_nasional-strategi-for-larerutdanningene_net.pdf